

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Хрисула Атанас Недялкова

на дисертационен труд на тема:

**МОДЕЛ ЗА РАННО РАЗВИТИЕ НА ГРАМОТНОСТТА ПРИ ДЕЦА БИЛИНГВИ
– ГРЪЦКИЯТ ЕЗИК КАТО ВТОРИ ЕЗИК В МУЛТИКУЛТУРНАТА ДЕТСКА
ГРАДИНА**

за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика – Интеркултурно възпитание)

Университет: СУ „Св. Климент Охридски“

Факултет: Факултет по науки за образованието и изкуствата

Катедра: Предучилищна и медийна педагогика

Докторант: Ставрула-Елисавет Апостолос Каллиондзи

Научен ръководител: доц. д-р Лора Илиева Спиридонова

1. Съответствие на процедурата с действащата нормативна уредба

Като член на научно жури, определено със заповед № РД-38-9/08.01.2025 г. на Ректора на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, получих всички документи и материали, необходими по процедурата за придобиване на ОНС „доктор” от Ставрула-Елисавет Апостолос Каллиондзи. Те отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски“ и доказват, че отделните етапи от индивидуалния план на докторантката са реализирани успешно и в срок.

2. Общо биографично представяне на кандидата (образование, квалификации, професионален опит и др.)

Ставрула-Елисавет Каллиондзи получава диплома за степен Бакалавър, специалност Класическа филология, катедра Гръцка филология към Тракийски университет Демокрит, гр. Александруполис, както и диплома M.Ed. Education officer в същия университет.

Трудовата си кариера стартира през 2012 г. като частен учител по гръцки език и литература като служител в семеен бизнес, каквато е сега. От 2017 г. до днес е учител по гръцки език и литература в частна институция в гр. Александруполис, Р Гърция.

Ставрула-Елисавет Каллиондзи е редовен докторант с обучение на английски език по професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика – Интеркултурно възпитание) в катедра „Предучилищна и медийна педагогика“ на Факултета по науки за образованието и изкуствата на СУ „Св. Климент Охридски“.

3. Актуалност на проблематиката на дисертационния труд

Прогресивният растеж на броя на децата и учениците билингви в РГърция през последните десетилетия, ролята на езика като важен фактор за образование, комуникация, социализация и успешна реализация в живота, са вероятно мотивите на докторантката за избор на темата на дисертационния труд.

В този смисъл поставената от нея цел на изследването да се проучи ефективността на модел за развитие на ранна грамотност при деца-билингви в детската градина и нейното влияние върху постиженията при овладяване на гръцкия език, не само увеличава шансовете за социално включване и приобщаване на децата имигранти от най-ранна възраст, а и прави актуалността на темата на дисертационния труд не само безспорна, а и значима.

4. Структура и съдържание на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е структуриран съобразно научните стандарти, които се изискват за този вид разработка. Съдържанието му включва: въведение, седем глави, изводи, библиография, авторски приноси и публикации на докторантката. Дисертационният труд е с общ обем от 186 страници, от които 162 – основен текст, 19 страници е библиографията, която включва 196 заглавия на английски език и 3 е-ресурси.

Текстът включва 22 таблици, 7 фигури и 18 картини (включени в съдържанието на модела).

Дисертационният труд има добре разработена теоретична част с фокус върху изучаване на втори като чужд език и неговите специфики в предучилищна възраст в мултикултурната детска градина в Р Гърция. Търсена и анализирана е „срещата на интеркултурността и бикултурализма в учебните материали“ в конкретния контекст.

Като изследователски методи са използвани анкета с учители и наблюдение. Наблюдението на дейностите и резултатите на децата е извършено от трима експерти – двама учители и авторът. В изследването участват 40 деца, от които 20 с майчин език: албански, арабски, български, руски, турски, украински. Определена е една основна хипотеза с шест подхипотези.

В дисертационния труд не е констатирано плагиатство.

5. Научнотеоретични и практико-приложни приноси

Приемам и потвърждавам приносите, отразени от докторантката, като поставям акцент на приносите, които отразяват основните постижения в дисертационния труд, както следва:

Изводите в края на дисертацията сочат, че моделът най-силно влияе върху разбирането, подготовката за писане, говорните умения и върху общите постижения по гръцки език.

Смятам, че добър показател за по-широката ефективност на модела е фактът, че най-висок процент повишени резултати спрямо всички други задачи при децата-монолингви има при лексикалните задачи – с 22.25%.

Тук бих искала да изкажа поздравления и на научния ръководител – доц. д-р Лора Илиева Спиридонова.

6. Автореферат

Авторефератът съответства на съдържанието на дисертационния текст и представя цялостно и по коректен начин съдържанието и основните постижения в него.

7. Публикации по темата на дисертацията (съдържание и изпълнение на наукометричните изисквания)

Представени са 3 самостоятелни публикации по темата на дисертационния труд.

Те представляват доклади от научно-практически конференции на ФНОИ, отпечатани в сборник „Образование и изкуства: традиции и перспективи“.

Като брой те отговарят на минималните национални изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

8. Лични впечатления

Нямам лични впечатления от докторантката Ставрула-Елисавет Каллиондзи.

9. Бележки, препоръки и въпроси.

За по-ясното открояване на ефективността на модела, контролното изходно ниво би било добре, освен с билингвални и монолингвални деца, да се извърши и с контролна група билингвални деца, при които не е приложен моделът.

Препоръка: Прецизиране на постановката на емпиричното изследване – в посока форматиране и открояване на основните ѝ елементи (задачи, обект, предмет на изследването и т.н. – стр. 118) – би допринесло за повишаване на стойността на дисертацията.

Тези бележки и препоръки не минимизират стойността на дисертационния труд.

Въпрос: Бихте ли имали амбицията да проследите изведените резултати от изследването Ви при следващи степени и етапи на образование на децата-билингви? Това би дало перспективност и мултиплициращ ефект на позитивите на дисертационния Ви труд.

10. Заключение

В заключение, въз основа на доказаните научни приноси и постижения, давам положителна оценка на дисертационния труд на Ставрула-Елисавет Апостолос Каллиондзи и предлагам на уважаемото научно жури да ѝ присъди образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика – Интеркултурно възпитание).

05.03.2025 г.

Изготвил становището:.....
доц. д-р Хрисула Недялкова